

Vergaderjaar 2023–2024

36 410 XIV

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2024

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 14 november 2023

De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft op 3 oktober 2023 brieven gestuurd aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Minister voor Natuur en Stikstof inzake de halfjaarlijkse stand van zaken ten aanzien van de toezeggingen die door de bewindspersonen aan de Eerste Kamer zijn gedaan.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Minister voor Natuur en Stikstof hebben op 13 november 2023 gereageerd.

De vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit¹ brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
De Boer

¹ Samenstelling:

Kroon (BBB), Oplaat (BBB) (*voorzitter*), Kemperman (BBB), Jaspers (BBB), Van Knapen (BBB), Kluit (GroenLinks-PvdA), Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Fiers (GroenLinks-PvdA), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Recourt (GroenLinks-PvdA) (*ondervoorzitter*), Van Ballekom (VVD), Meijer (VVD), Klip-Martin (VVD), Rietkerk (CDA), Prins (CDA), Aerdts (D66), Van Meenen (D66), Faber-Van de Klashorst (PVV), Visseren-Hamakers (PvdD), Baumgarten (Ja21), Janssen (SP), Holterhues (CU), Dessing (FVD), Schalk (SGP), Perin-Gopie (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL).

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Den Haag, 3 oktober 2023

De Eerste Kamer beziet ieder half jaar in hoeverre de toezeggingen die door de verschillende bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan reeds zijn nagekomen.

Door middel van deze brief attendeer ik u op het gebruikelijke halfjaarlijkse overzicht van openstaande en deels voldane toezeggingen. Vandaag ontvangt u digitaal een overzicht van de toezeggingen waarvan de termijn volgens onze informatie op 1 juli 2023 is verstreken. De Kamer verneemt graag vóór 17 november 2023 wat de stand van zaken is met betrekking tot de nakoming van de in het overzicht opgenomen toezeggingen. Is een toezegging naar uw oordeel reeds voldaan, dan verneemt de Kamer graag op welke wijze. Is een toezegging nog niet (geheel) uitgevoerd, dan ontvangt de Kamer graag een prognose op welke termijn dit alsnog zal gebeuren. Het overzicht is te raadplegen via de volgende link:

Rappel:

<https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vm6skvfv89i3&ministerie=vkisk13vrnzs>

Tevens stuur ik u een overzicht van de openstaande of deels voldane toezeggingen waarvan de termijn op 1 januari 2024 verloopt. Deze vooruitblik is ter informatie.

Vooruitblik:

<https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vm6vgn9kwaz8&ministerie=vkisk13vrnzs>

De Eerste Kamer tracht de toezeggingenregistratie zo actueel mogelijk te houden. Hiervoor is van belang dat bewindslieden brieven, nota's en andere stukken die samenhangen met toezeggingen aan de Eerste Kamer rechtstreeks aan deze Kamer aanbieden, onder vermelding van de relevante toezeggingenregistratienummers («T-nummers»).

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
J.A. Bruijn

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

Den Haag, 3 oktober 2023

De Eerste Kamer beziet ieder half jaar in hoeverre de toezeggingen die door de verschillende bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan reeds zijn nagekomen.

Door middel van deze brief attendeer ik u op het gebruikelijke halfjaarlijkse overzicht van openstaande en deels voldane toezeggingen. Vandaag ontvangt u digitaal een overzicht van de toezeggingen waarvan de termijn volgens onze informatie op 1 juli 2023 is verstreken. De Kamer verneemt graag vóór 17 november 2023 wat de stand van zaken is met betrekking tot de nakoming van de in het overzicht opgenomen toezeggingen. Is een toezegging naar uw oordeel reeds voldaan, dan verneemt de Kamer graag op welke wijze. Is een toezegging nog niet (geheel) uitgevoerd, dan ontvangt de Kamer graag een prognose op welke termijn dit alsnog zal gebeuren. Het overzicht is te raadplegen via de volgende link:

Rappel:

<https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vm6skvfv89i3&ministerie=vlpidh5251vd>

Tevens stuur ik u een overzicht van de openstaande of deels voldane toezeggingen waarvan de termijn op 1 januari 2024 verloopt. Deze vooruitblik is ter informatie.

Vooruitblik:

<https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vm6vgn9kwaz8&ministerie=vlpidh5251vd>

De Eerste Kamer tracht de toezeggingenregistratie zo actueel mogelijk te houden. Hiervoor is van belang dat bewindslieden brieven, nota's en andere stukken die samenhangen met toezeggingen aan de Eerste Kamer rechtstreeks aan deze Kamer aanbieden, onder vermelding van de relevante toezeggingenregistratienummers («T-nummers»).

De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
J.A. Bruijn

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKWALITEIT EN DE MINISTER VOOR NATUUR EN
STIKSTOF**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 november 2023

Bijgaand treft de Eerste Kamer onze gezamenlijke reactie op het halfjaarlijks rappel toezeggingen zoals dit op 3 oktober 2023 naar ons is toegezonden (173906.12U en 173906.06U).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema

De Minister voor Natuur en Stikstof,
Ch. van der Wal-Zeggelink

Minister van LNV

Toezegging	Stand van zaken
Toezegging Registratie aantal ritueel geslachte dieren en hoeveelheid geëxporteerd onbedwelmd ritueel geslacht vlees (31.571) (T01556)	<p>Op 12 juni 2012 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie naar aanleiding van een vraag van het lid Faber-Van de Klashorst (PVV) toegezegd de registratie van het totaal aantal ritueel geslachte dieren, gedifferentieerd naar diersoort, en van waarheen deze dieren geëxporteerd worden beter op orde te krijgen in de loop van 2013.</p> <p>De Eerste Kamer is op 20 december 2021 geïnformeerd over het aantal dieren dat in Nederland onbedwelmd is geslacht in de jaren 2018–2020, uitgesplitst per diersoort (Kamerstuk 31 571, AF). Daarnaast heeft Wageningen Research de productie- en afzetketen van vlees van onbedwelmd geslachte dieren in Nederland in kaart gebracht. De resultaten van dit onderzoek heeft de Kamer ook op 20 december 2021 ontvangen (Kamerstuk 31 571, AE). Op 1 februari en 24 april 2023 heeft de Minister van LNV reactie gestuurd op het schriftelijk overleg. Naar aanleiding van het laatstgenoemde schriftelijk overleg heeft een mondeling overleg plaatsgevonden op 11 juli 2023. In dit mondeling overleg heeft de Minister de toezegging gedaan om jaarlijks een brief betreffende het aantal ritueel geslachte dieren toe te sturen (kenmerk T03706, zie ook verder in deze brief). Dit heeft de Minister van LNV inmiddels gedaan voor dit jaar (Kamerstuk 31 571, AK). De Eerste Kamer heeft op 24 oktober 2023 besloten om deze toezegging als voldaan te beschouwen.</p>
Toezegging Informeren over werking van wetsvoorstel Wijzigingen fosfaatrechtenstelsel (35.949) (T03392)	<p>Op 22 februari 2022 heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in reactie op vragen van het lid Schalk (SGP) toegezegd de Kamer in de tweede helft van het jaar 2022 de Kamer te informeren of deze wet heeft gedaan wat hij moest doen. Naar aanleiding van de brief van 18 november 2022 (Kamerstuk 35 949, nr. G) heeft de Eerste Kamer besloten om een schriftelijk overleg te voeren. Vervolgens is op 12 januari 2023 een brief aan de Eerste Kamer gestuurd (Kamerstuk 35 949, nr. H) waarmee gereageerd is op de vragen van de Eerste Kamer. Deze beantwoording is op 24 januari 2023 voor kennisgeving aangenomen door de Eerste Kamer en tevens is besloten om de toezegging als openstaand te blijven beschouwen. Vervolgens is naar aanleiding van de reactie op de rappelbrief van 13 april 2023 wederom door de commissie besloten om deze toezegging als openstaand te beschouwen. Ambtelijk is door de griffie te kennen gegeven dat de commissie de nadere analyse af te wachten zoals aangekondigd in brief 35 949, H afwacht alvorens een besluit te nemen over afdoening van deze toezegging. Dit betreft de nadere analyse waar hieronder bij toezegging met kenmerk T03394 op wordt ingegaan. Hier is de Eerste Kamer op 26 oktober 2023 geïnformeerd door de Minister van LNV. De Eerste Kamer heeft op 7 november 2023 besloten om deze toezegging als voldaan te beschouwen.</p>
Toezegging Voorleggen van ontwerp-AmvB inzake renovatielease aan de Kamer (35.949) (T03393)	<p>Op 22 februari 2022 heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in reactie op vragen van de leden Kluit (GroenLinks) en Pijlman (D66) toegezegd om het ontwerp van de algemene maatregel van bestuur inzake renovatielease aan de Eerste Kamer voor te leggen. Zoals toegezegd zal een eventuele ontwerp-AmvB inzake renovatielease aan de Eerste Kamer worden verzonden wanneer deze in internetconsultatie gaat. Zoals de Minister van LNV op 13 april 2023 in reactie op uw rappelbrief heeft vermeld, is de verwachting dat deze ontwerp-AMVB niet eerder dan de tweede helft van 2023 in consultatie zal gaan. De Eerste Kamer wordt hier op korte termijn over geïnformeerd.</p>
Toezegging Monitoren van afrotingsvrije lease en zo nodig bijstellen (35.949) (T03394)	<p>Op 22 februari 2022 heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in reactie op een vraag van het lid Prins (CDA) toegezegd het gebruik van de afrotingsvrije lease te monitoren en dit zo nodig bij te stellen, mocht blijken dat het onvoldoende aansluit op de praktijk. De deadline voor deze toezegging is door de commissie EZK/LNV op 5 juli 2022 gesteld op 1 juli 2023. In de brief aan de Eerste Kamer van 13 januari 2023 (Kamerstuk 35 949, nr. H) is ten aanzien van deze toezegging aangegeven dat de analyse pas kan worden gemaakt in het tweede kwartaal van 2023 als alle benodigde gegevens over kalenderjaar 2022 bekend zijn. De Eerste Kamer is inmiddels over deze analyse geïnformeerd in de brief van de Minister van LNV d.d. 26 oktober 2023. Bij die analyse is ook het aantal leasetransacties tussen 100–150 kg en 150–200 kg betrokken. De Eerste Kamer heeft op 7 november 2023 besloten om deze toezegging als voldaan te beschouwen.</p>
Toezegging Brief cijfers ritueel geslachte dieren (31.571) (T03706)	<p>Op 11 juli 2023 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, naar aanleiding van een vraag van het lid Visseren-Hamakers (PvdD), toegezegd jaarlijks een brief betreffende het aantal ritueel geslachte dieren toe te sturen. De Minister van LNV heeft de Eerste Kamer conform toezegging op 5 oktober 2023 geïnformeerd. Deze cijfers zullen nu jaarlijks, gelijktijdig met verzending aan de Tweede Kamer, ook met de Eerste Kamer gedeeld worden. De Eerste Kamer heeft op 24 oktober 2023 besloten om deze toezegging als legisprudentie te beschouwen.</p>

Toezegging	Stand van zaken
Toezegging Informeren over uitkomsten pilot eiwitarm veevoer (35.600) (T03119)	Op 2 maart 2021 heeft de voormalige Minister van LNV, naar aanleiding van een vraag van het lid Koffeman (PvdDS), toegezegd informatie te sturen over de monitoring van veevoerpilots met praktijkbedrijven voor de verdere verlaging van het ruweiwitgehalte, zodra dit beschikbaar is. Op 17 mei 2023 is de Eerste Kamer nader geïnformeerd over de opvolging van deze toezegging. Naar aanleiding van deze brief heeft de Eerste Kamer besloten een schriftelijk overleg te voeren met de Minister van LNV, en de toezegging als openstaand te beschouwen. De beantwoording heeft de Eerste Kamer recent ontvangen. De Eerste Kamer heeft op 21 november 2023 besloten inbreng te leveren voor nader schriftelijk overleg en de status van deze toezegging als openstaand te blijven beschouwen.

Minister voor Nens

Toezegging	Stand van zaken
Toezegging Afstemming definities bij voortgangsrapportages Natuurnetwerk Nederland (34.985) (T03006)	Op 30 juni 2020 heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Kluit (GroenLinks), toegezegd dat zij erop toe zal zien dat definities bij de voortgangsrapportages van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) op elkaar afgestemd worden. Op 26 november 2021 is de Eerste Kamer geïnformeerd over de zevende Voortgangsrapportage Natuur. In de begeleidende brief is ingegaan op hoe invulling is gegeven aan eenduidigheid definities in de Voortgangsrapportage Natuur. De Voortgangsrapportage Natuur, die ik sinds enkele jaren samen met de provincies opstel, heeft onder andere als doel om de uniformiteit van de voortgangsinformatie over het natuurbeleid te versterken. Het maken van de Voortgangsrapportage Natuur is een gezamenlijk proces, waarbij op basis van uniforme uitvraag informatie bij de provincies wordt ingewonnen en verwerkt in een gezamenlijke rapportage. Ik ben van mening dat de uniformiteit in de Voortgangsrapportage Natuur de afgelopen jaren aanzienlijk is versterkt. De «onderhanden» hectares bij de inrichting van het Natuurnetwerk Nederland maakt onderdeel uit van de 8e voortgangsrapportage. De Kamer is ook geïnformeerd over de achtste Voortgangsrapportage (Kamerstuk 33 576, AB). Vervolgens heeft de Eerste Kamer op 5 april jl. een verslag van een schriftelijk overleg met de Minister voor Nens vastgesteld, en hebben zij naar aanleiding daarvan besloten om de de toezegging te handhaven als «deels openstaand». De Minister voor Nens geeft opvolging aan hetgeen is gewisseld in het schriftelijk overleg. Indien de Eerste Kamer nog vragen of verzoeken heeft naar aanleiding van deze toezegging hoort de Minister deze graag. Verder vertrouwt de Minister voor Nens erop de toezegging hiermee te hebben afgedaan. Over de negende Voortgangsrapportage Natuur wordt de Kamer geïnformeerd in de tweede helft van november.
Toezegging Informeren over actief vergunningenbeheer (35.600) (T03109)	Op 2 maart 2021 heeft de toenmalige Minister van LNV de Eerste Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Janssen (SP), toegezegd voor het einde van het jaar te informeren over stand van zaken ten aanzien van actief vergunningenbeheer. Op 7 februari 2023 heeft de commissie EZK/LNV naar aanleiding van nadere informatie besloten om deze toezegging te handhaven als openstaand en te betrekken bij de schriftelijke inbreng over de stikstofproblematiek in ruime zin op 14 maart 2023. Op 14 april 2023 is het verslag van dit schriftelijk overleg door de Eerste Kamer vastgesteld. In dit schriftelijk overleg wordt ingegaan op de wijze waarop invulling is gegeven aan deze toezegging. Verder heeft op 18 april 2023 een mondeling overleg plaatsgevonden. In navolging hiervan heeft wederom een schriftelijk overleg plaatsgevonden en dit verslag is vastgesteld op 26 juni 2023, waarbij niet is ingegaan op deze toezegging. Indien de Eerste Kamer nog vragen of verzoeken heeft naar aanleiding van deze toezegging hoort de Minister deze graag. Verder vertrouwt de Minister voor Nens erop de toezegging hiermee te hebben afgedaan.